

รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

A Model for the Development Operation of Safe Schools Under
the Secondary Educational Service Area Offices

in Lower Northeastern Region 1

บุญชาย โชชัยรัมย์¹,

สงวนพงศ์ ชวนชม² และ สมบูรณ์ ตันยะ³

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล^{1,2,3}

Boonchay Choyram¹,

Sanguanpong Chuanchom² and Somboon Tanya³

Vongchavalitkul University^{1,2,3}

Corresponding Author, Email: boonchay.ch2514@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย และ 3) ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1) การศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูหัวหน้างานบริหารทั่วไป จำนวน 444 คน โดยใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่น 0.963 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปรายชื่อที่มีผลการประเมินต่ำสุด 3 ลำดับ ในแต่ละด้าน มาสร้างแบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา เพื่อใช้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 12 คน เลือกแบบเจาะจง ตอนที่ 2) การสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย โดยนำผลจากตอนที่ 1 มาใช้เป็นหลักในการพัฒนา

* ได้รับบทความ: 2 มกราคม 2568; แก้ไขบทความ: 10 กุมภาพันธ์ 2568; ตอรับตีพิมพ์: 29 มีนาคม 2568

รูปแบบและจัดประชุมกลุ่มสนทนากับผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย ตอนที่ 3) การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน โดยใช้แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์

ผลการวิจัย พบว่า

- 1) การดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
- 2) รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 2.1) หลักการและเหตุผลของรูปแบบ 2.2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2.3) สารสำคัญและการดำเนินการพัฒนา 2.4) การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ และ 2.5) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3) ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา; การดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย; โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the current and desired conditions of Safety School. 2) to create a model for the development operation of safe schools. 3) to examine the appropriateness and feasibility of a model development safe school management of school under the Secondary Educational Service Area Offices in the Lower Northeastern Region 1. The research method was divided into 3 steps. 1) Study the current administrative situation and the need to development safe school management. The key research informants sampling was 444 comprised three groups director, vice director and teacher of general administration of safe school. The research instruments were 5-point scale questionnaires, IOC index 0.80 – 1.00 and reliability 0.963. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation. The three lowest-scoring items in each aspect were summarized and used to develop semi-structured interview guidelines. These interviews were conducted to analyze qualitative data and study the operational guidelines for safe schools, focusing on schools

with best practices (12 individuals were purposively selected). 2) The development of a model for the operation of safe schools was based on the results from step 1. A focus group discussion with 7 experts was organized to evaluate the suitability of the draft model for the operation of safe schools. 3) To examine the appropriateness and feasibility of a model development safe school management. The sample was comprised of 50 school administrators by questionnaires.

The findings were as follows;

1) The current and desired conditions of safe school under the Secondary Educational Service Area Offices in the Lower Northeastern Region 1, overall and in each aspect, were at a high level.

2) A model for the development operation of safe schools consists of 5 elements, 2.1) Principle and Reasoning of model 2.2) Objective 2.3) Development and essential operations 2.4) Practical and 2.5) Success criteria. The result of evaluate was highest appropriate.

3) The appropriateness and feasibility of a model development safe school management were at a highest level.

Keywords: A Model for Developing; Operation of Safe Schools; Secondary Educational

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นการก้าวสู่โลกไร้พรมแดนมากขึ้น จากการพัฒนาของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การขยายตัวของการค้า การเงิน และการคมนาคม ที่ทำให้การเคลื่อนย้ายของมนุษย์ง่ายขึ้น ซึ่งในด้านหนึ่งทำให้สังคมมนุษย์มีความสะดวกสบายและมีการพึ่งพาอาศัยระหว่างกัน (interdependence) มากขึ้น แต่ในอีกด้านหนึ่งก็นำมาซึ่งปัญหาใหม่ที่เรียกว่าเป็นภัยคุกคามจากความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non Traditional Security : NTS) ที่ไม่ใช่ภัยคุกคามทางการทหาร แต่มีรูปแบบที่หลากหลาย สามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อสังคมและผู้คนอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การขาดแคลนและแย่งชิงทรัพยากร โรคระบาด ภัยธรรมชาติต่าง ๆ การย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ การค้ามนุษย์ การค้ายาเสพติด และอาชญากรรมข้ามชาติ ตลอดจนอาชญากรรมทางไซเบอร์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยความอยู่รอด และความปลอดภัยของประชาชนและรัฐ (กิตติ ประเสริฐสุข,

2562) จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม โดยเฉพาะเด็กหรือเยาวชนในวัยเรียนที่ให้ความสำคัญ ในเรื่องสิทธิและเสรีภาพของตนเองการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ในกลุ่มวัยของตนเอง ส่งผลต่อความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่สนับสนุนให้นักเรียนมีความปลอดภัยสูงสุด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4, 2564) แม้ประเทศไทยจะมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง แต่เด็กจำนวนมาก ยังต้องเผชิญกับการใช้ความรุนแรง การแสวงประโยชน์ การละเมิดทางเพศ ซึ่งรวมถึงการข่มขู่หรือบังคับ ส่งผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถของเด็ก ครอบครัว ชุมชน ในการป้องกันและเฝ้าระวังความรุนแรง ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีอัตราการแต่งงาน ตั้งแต่อายุน้อยสูงสุด ในภูมิภาคเด็กกำลังเติบโตขึ้นมาโดยไม่ได้อยู่อาศัยและไม่ได้รับการเลี้ยงดูโดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งวิกฤติการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้เด็กจำนวนมากไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง จากการเสียชีวิต การเจ็บป่วย และการถูกแยกจากครอบครัว ซึ่งทำให้เด็กต้องตกอยู่ในความเสี่ยงต่อความรุนแรง การถูกทอดทิ้ง หรือการถูกแสวงประโยชน์ (องค์กรยูนิเซฟ ประเทศไทย, 2565)

จากปัญหาในปัจจุบันด้านความไม่ปลอดภัย มีปรากฏให้เห็นอยู่ทุกวันจากการนำเสนอของสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ เช่น (ไทยรัฐออนไลน์, 2566) ได้นำเสนอข่าวเหตุการณ์กรณีถึงดับเพลิงระเบิด ขณะเจ้าหน้าที่สถานีดับเพลิงและกู้ภัยกำลังสาธิตการดับเพลิงให้แก่แก่นักเรียนและครูในโรงเรียนจากกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อซ้อมความปลอดภัย (ไทยรัฐออนไลน์, 2565) ได้นำเสนอข่าวเหตุการณ์เด็กนักเรียนชายตกลงมาจากอาคารเรียน ภายในโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งในเขตตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา คาดว่าน่าจะเกิดจากปัญหาส่วนตัว ซึ่งยังมีเหตุการณ์ไม่นานมานี้โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาชื่อดังอีก 2 แห่ง ของจังหวัดนครราชสีมา ก็เคยเกิดเหตุการณ์เด็กนักเรียนกระโดดตึก อาคารเรียนลงมาเสียชีวิตมาแล้วเช่นกัน คาดว่าสาเหตุเกิดจากภาวะซึมเศร้า (ไทยรัฐออนไลน์, 2566) ซึ่งปัญหาหลักของการที่เด็กได้รับบาดเจ็บทางร่างกายจิตใจ อุบัติเหตุ การหลอกลวง การล่วงละเมิดทางเพศ หรือจากบุคคลเป็นผู้กระทำ ปรากฏการณ์ความไม่ปลอดภัยเหล่านี้ ไม่ใช่เป็นปรากฏการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้น แต่ได้มีมานานแล้วในหลายทศวรรษที่ผ่านมา ทั้งในสังคมเมืองและสังคมชนบท การจะทำให้เกิดความปลอดภัยต่อเด็ก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ใหญ่ทุกคนต้องทำความเข้าใจพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัย ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายเฉพาะเจาะจงของเด็กแต่ละวัยซึ่งมีความสัมพันธ์แบบผกผันไปตามวัยของเด็ก (มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก, 2550)

กระทรวงศึกษาธิการประกาศหลักการตามนโยบาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ จึงได้กำหนดหลักการสำคัญไว้ ดังนี้ 1) สร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้เรียนและประชาชน 2) สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการตามภารกิจด้วยความรับผิดชอบต่อนตนเอง องค์กรประชาชนและประเทศชาติ 3) ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อมุ่งเน้นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาคการศึกษาที่จะก่อ

ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและประชาชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) และ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) ประกาศนโยบายและจุดเน้น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้ในด้านที่ 1 ด้านความปลอดภัยไว้ว่า 1.1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพของสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยอบอุ่นมีความสุขเอื้อต่อการเรียนรู้ และส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ทักษะ ในการป้องกันดูแล ดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย 1.2) พัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา รวมถึงการใช้ Big Data และแอปพลิเคชันในการเฝ้าระวังเชิงรุก ด้วยระบบมาตรฐานความปลอดภัยกระทรวงศึกษาธิการ (MOE Safety Platform) 1.3) ส่งเสริมให้ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และชุมชน มีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม สร้างความตระหนักรู้ และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ พันธุ์ทรัพยากรธรรมชาติและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศใช้เป็นแนวในการดำเนินงาน ซึ่งประเด็นความปลอดภัยที่จะต้องนำมาพิจารณา ประกอบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กมีด้วยกันทั้งหมด 3 เรื่อง คือ 1) การจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย 2) การกำหนดบริเวณที่ปลอดภัย 3) กฎเกณฑ์แห่งความปลอดภัย (มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก, 2550)

ด้วยเหตุผล ความสำคัญ และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการส่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตมีมาตรการป้องกัน ปลูกฝัง และปราบปราม ซึ่งเป็นวิธีการดำเนินการป้องกันสถานศึกษาปลอดภัย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคต่าง ๆ นำไปประยุกต์ใช้เพื่อการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
3. เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development : R & D) มีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ปีการศึกษา 2566 ประกอบด้วยจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ ชัยภูมิ และ สุรินทร์ จำนวน 238 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 148 โรงเรียน (Krejcie and Morgan, 1970) โรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และ ครูหัวหน้างานบริหารทั่วไป รวมทั้งสิ้น 444 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับอยู่ที่ 0.963 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 148 โรงเรียน ระยะเวลาเดือนกุมภาพันธ์ - เดือน มีนาคม 2567 จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งได้ข้อมูลตอบกลับ จำนวน 444 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) 2) วิเคราะห์ข้อมูลสภาพการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย

โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ขั้นที่ 2 การศึกษาแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

กลุ่มเป้าหมาย คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่เป็นโรงเรียนต้นแบบสถานศึกษาปลอดภัยที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 4 โรงเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selected)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนต้นแบบสถานศึกษาปลอดภัยที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี โดยมีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านนโยบายและแผน 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร/จัดการเรียนการสอน และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม โดยนำผลจากการศึกษาสภาพการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย ขั้นที่ 1 ในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้ายมาประเด็นในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำเสนอในรูปแบบความเรียง

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ขั้นที่ 1 ร่างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยตามกรอบที่สังเคราะห์ ผู้วิจัยนำผลการศึกษาที่ได้จาก ตอนที่ 1 มาจัดทำ (ยกร่าง) รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยตามแนวคิด ทฤษฎี การสร้างรูปแบบตามองค์ประกอบของรูปแบบ คือ 1) หลักการและเหตุผลของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) สำคัญและดำเนินการพัฒนา 4) การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ 5) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ

ขั้นที่ 2 การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบและให้ความเห็น มีการดำเนินการ ดังนี้ 1) ผู้ให้ข้อมูล การจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group) คือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 คน 2) การจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group) ของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน 3) ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

ตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ

การพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

1) กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selected) จำนวน 50 คน

2) การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามเพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา ตอนที่ 2 ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมทั้ง 5 องค์ประกอบ ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 2) ขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาในการตอบแบบประเมิน และเก็บรวบรวมแบบประเมินด้วยตนเอง ได้รับกลับคืนมา 50 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

1.1 สภาพการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า การดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านนโยบายและแผนด้านการมีส่วนร่วม ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านหลักสูตร/การจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

1.2 ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์การดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) พบว่า พัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนตามองค์ประกอบ คือ 1) ด้านนโยบายและแผน 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร/จัดการเรียนการสอน 4) ด้านการมีส่วนร่วม โดยมีการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานศึกษาปลอดภัย (Best Practice) โดยการดำเนินการพัฒนาจะมีองค์ประกอบ คือ การวางแผน (Planning) การจัดการ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) สาระสำคัญและการดำเนินการพัฒนา 4) การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ มีความเหมาะสมของรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.81$)

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ภาพรวมทุกองค์ประกอบมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ หลักการและเหตุผลของรูปแบบ รองลงมาได้แก่ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ และสาระสำคัญและการดำเนินการพัฒนา

4. ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ภาพรวมทุกองค์ประกอบมีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ รองลงมาได้แก่ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ หลักการและเหตุผล และสาระสำคัญและการดำเนินการพัฒนา

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพและแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

1.1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านนโยบายและแผน 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร/การจัดการเรียนการสอน) 4) ด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากสถานศึกษาปลอดภัย เป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาต่าง ๆ ต้องมีความตระหนักในความสำคัญและเล็งเห็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ทุก ๆ ฝ่ายต้องร่วมกันแสวงหาแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อำนาง อัปสร (2566) ผลการดำเนินการสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนสู่สถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลวิจัยของ สุวณีย์ ศรีธรรมย์ (2556) พบว่า สภาพการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุของนักเรียนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ Alolah et al. (2014) กฎระเบียบและระบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยในโรงเรียนในประเทศซาอุดีอาระเบียยังไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้พยายามที่จะวางมาตรฐานความปลอดภัยในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดวิธีการประเมินผลให้มีลักษณะการประเมินระบบองค์รวม (Holistic system evaluation)

1.2 ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์การดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาจะมีองค์ประกอบที่เหมือนกันคือการวางแผน (Planning) อย่างมีกลยุทธ์ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถลงมือปฏิบัติงานได้ทันที และมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่เหมาะสม การลงมือทำด้วยหลักการการจัดการ (Organizing) ด้านบุคลากร ทรัพยากร และกระบวนการ เพื่อให้ได้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด การนำ (Leading) การสนับสนุนให้งานประสบความสำเร็จ ต้องมีเทคนิค/วิธีการเฉพาะ/นวัตกรรมที่สร้างแรงจูงใจในการทำงาน สร้างความกระตือรือร้น ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาผลงานของตนเองให้เป็นแนวปฏิบัติที่ดีให้ได้การควบคุม (Controlling)

นอกจากตรวจสอบเพื่อให้รู้สถานะของการทำงานในปัจจุบันและแนวทางการพัฒนางาน เพื่อให้มีมาตรฐานที่ยั่งยืนต้องมีกระบวนการควบคุมมาตรฐาน รักษามาตรฐานการปฏิบัติงาน มีข้อมูลที่เพียงพอ มีกระบวนการให้การสะท้อนกลับของข้อมูล และสำหรับการรับมือการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ในอนาคต สอดคล้องกับทฤษฎี POLC การบริหารและจัดการของแอลเลน (Louis A. Allen) ที่เน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ลดขั้นตอนการทำงานที่ไม่ซับซ้อนแต่ได้ประสิทธิผลที่ดีขึ้นกว่าเดิม

2. ผลการประเมินความเหมาะสมรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

โดยภาพรวมและทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยและเป็นประเด็นสำคัญในสถานการณ์ยุคปัจจุบัน ความปลอดภัยในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) ที่ประกาศนโยบายและจุดเน้นในด้านที่ 1 ด้านความปลอดภัยไว้ว่า 1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพของสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย อบอุ่น มีความสุขเอื้อต่อการเรียนรู้ 2) พัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา รวมถึงการใช้ Big Data และแอปพลิเคชันในการเฝ้าระวังเชิงรุก ด้วยระบบมาตรฐานความปลอดภัยกระทรวงศึกษาธิการ (MOE Safety Platform) 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และชุมชน มีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม สร้างความตระหนักรู้และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวรับมือต่อผลกระทบจากภัยธรรมชาติและเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้กำหนดกรอบความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน (Comprehensive School Safety Framework : CSSF) ได้ปรากฏอยู่ในกรอบการดำเนินงานทั้งที่เป็นกรอบความคิดริเริ่มได้แก่ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities: CRPD) การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Reduction : DRR) และ Sendai Framework for DRR โดยมีหลักการสำคัญ คือ การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กซึ่งช่วยให้ประชาคมโลกเกิดความชัดเจนถึงภัยคุกคามจากภัยธรรมชาติ ความขัดแย้ง ความรุนแรงและการพลัดถิ่น โดยกำหนดเป้าหมายของความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

พบว่า ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่ารูปแบบการพัฒนาการดำเนินงาน

สถานศึกษาปลอดภัย มีความสอดคล้องกับอำนาจ อปพร (2566) การดำเนินงานตามคู่มือ มีประโยชน์ต่อการดำเนินการสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา รองลงมาคือ การนำคู่มือไปใช้จะทำให้สถานศึกษามีความมั่นใจในการดำเนินการสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 องค์ประกอบและการดำเนินงาน POLC ในส่วนของการนำซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการทำงานเชิงรุกหรือกลยุทธ์การบริหารความปลอดภัยสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ อุทัยแสน (2555) พบว่า กลยุทธ์การบริหารความปลอดภัยสถานศึกษา ประกอบด้วย การกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย การบริหารความเสี่ยง การกำหนดแผนและมาตรฐานความปลอดภัยการประเมินความปลอดภัย นโยบายด้านความปลอดภัย และการป้องกันความเสียหาย องค์ประกอบของรูปแบบด้านการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ ปรีชา ดิลกวุธสิทธิ์ และ กิตติวงศ์ สาสวด (2562) ที่รายงานว่าการมีส่วนร่วมด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อให้ได้มีโอกาสรวบรวมข้อมูล และแสดงความคิดเห็นอันจะทำให้โครงการนั้น ๆ เกิดประโยชน์สูงสุดและส่งผลกระทบทางสังคมให้น้อยที่สุด นอกจากนี้ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับชุมชน หรือระดับประเทศนั้น ถือเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยและการยกระดับคุณภาพการศึกษาด้านความปลอดภัยให้ได้มาตรฐานสากล
- 1.2 หน่วยงานนโยบายสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายหรือปรับปรุงรูปแบบในการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยสู่ความเป็นเลิศ
- 1.3 ผู้บริหารในระดับสูงสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาเกณฑ์การประเมินในการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยระดับมัธยมศึกษาให้ได้มาตรฐานสากล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรวิจัยรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคอื่น ๆ
- 2.2 ควรวิจัยรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

การดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) สารสำคัญและการดำเนินการพัฒนา 4) การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ซึ่งโดยรวมมีความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยมีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กิตติ ประเสริฐสุข. (2562). ไทยกับความมั่นคงรูปแบบใหม่ : การค้ามนุษย์ การย้ายถิ่นแบบไม่ปกติ อาชญากรรมข้ามชาติ และความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์. (รายงานการวิจัย). สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงศึกษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง จุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567. อินโนกราฟฟิก.
- ชัยวัฒน์ อุทัยแสน. (2555). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาปลอดภัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไทยรัฐออนไลน์. (1 พฤศจิกายน 2567). สลด นักเรียน ม.3 โคราช ดิ่งอาคารเรียนเสียชีวิต. <https://www.thairath.co.th/news/local/northeast/2550173>
- _____. (1 พฤศจิกายน 2567). เปิดสาเหตุปมสลด “ถั่งดับเพลิงระเบิด” โรงเรียนราชวินิตมัธยมใครต้องรับผิดชอบ. <https://www.thairath.co.th/news/society/2704180>
- มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. (2550). คู่มือครูการจัดระบบความปลอดภัยในโรงเรียน. บริษัท ส.เสริมมิตรการพิมพ์ จำกัด.
- _____. (1 พฤศจิกายน 2567). โรงเรียนคุ้มครองเด็ก ตอน ความปลอดภัยในโรงเรียนเรื่องใหญ่ที่ต้องให้ความใส่ใจ. <http://www.ffc.or.th/home>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). แนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556). สำนักอำนวยการ กระทรวงศึกษาธิการ.

- _____. (2564). คู่มือการดำเนินงานของสถานศึกษาปลอดภัย. กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2566). รายชื่อโรงเรียนในสังกัด สพฐ ปี 2566. อินโนกราฟฟิก.
- สุวณีย์ ศรีวรมย์. (2555). สภาพและปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. 2(2), 68-75. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/npuj/article/view/55324>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4. (2564). แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมความปลอดภัยและมาตรการโรงเรียนปลอดภัย (Safety School) เพื่อนำไปสู่ Happy School. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์.(2566). แผนการพัฒนาศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2566-2570. อินโนกราฟฟิก.
- องค์กรยูนิเซฟ ประเทศไทย. (2565). การคุ้มครองเด็ก ปี 2565 – 2569. อินโนกราฟฟิก.
- อำนาจ อักษร. (1 พฤศจิกายน 2567). รูปแบบการดำเนินงานการสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนสู่สถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. <https://www.sesaoskt.go.th/vichakan/17474/>
- Alolah, T., Stewart, A. R., Panuwatwanich K., & Mohamed, S., (2014). Determining thecausal relationships among balanced scorecard perspectives on school safety performance: Case of Saudi Arabia. Accident Analysis & Prevention, 68, 57–74.